

DZIEDZINA PRZEMYSŁU / TECHNIKI
POLIGRAFIA / BUDOWNICTWO

**Karta informacyjna zabytku
przemysłu / techniki**

1. Nazwa zespołu – autor / producent

ZAKŁADY GRAFICZNE

2. Czas powstania

ok. 1930/1947

3. Rozwiązania oryginalne

Brak rozwiązań oryginalnych.

4. Istniejąca dokumentacja techniczna i konserwatorska

- Historia Zakładu opracowana z inicjatywy kierownictwa.
- inwentaryzacja budowlana budynków drukarni.

5. Postulowana dokumentacja / ochrona

Brak.

6. Rej. zabyt.

Nr brak

7. Data

8. Elementy składowe zespołu i wyposażenie techniczne (zabytkowe)

W skład zakładów graficznych wchodzi: budynek administracji drukarni, magazynów. Oprócz tego zakład posiada zakład filialny w Opolu na ul. Księdza Popieluszki 76 gdzie znajdują się działy: fotokładu, introligatorni, druk ofsetowego i inne pomniejsze.

Drukarnia powstała w 1947 roku przejmując obiekt powstały w latach 30-tych XX wieku byłej koperciarni. Z początku podjęto druk niskonakładowych wydawnictw książkowych. Drukarnia rozwinęła się i kilka lat później zaczęto drukować książki oraz dzienniki. Stan taki trwał do 1970 roku. W latach 70-tych zaczęto zawężać działalność ograniczając się jedynie do drukowania wydawnictw książkowych, etykiet, druków reklamowych i firmowych.

W związku z zasadniczymi modernizacjami wyposażenia technicznego oddziałów drukarni (lata 70/80-te XX w. nie zachowano maszyn i urządzeń o wartościach zabytkowych, z wyjątkiem ręcznej prasy śrubowej, pochodzącej z lat 30-tych XX wieku.

9. Opinia o wartościach zabytkowych zespołu

Budynki produkcyjne i administracyjny oraz magazynowe drukarni nie prezentują większych wartości zabytkowych. Wszystkie poza bud. dawnej koperciarni powstały po II wojnie światowej.

10. Dane adresowe

OPOLE

(miejscowość)

Opole

(gmina)

opolskie

(województwo)

11. Nazwa przedsiębiorstwa i jego adres

Opolskie Zakłady Graficzne

45-085

ul. Niedziałkowska 8/12

(nr inwentarzowy obiektu)

Min. Przekształceń Własnościowych
(właściciel)

12. Użytkownik i jego adres

Opolskie Z-dy Graficzne, j.w.

13. Adres obiektu / miejsce pracy

ul. Niedziałkowskiego 8/12

14. Program użytkowy (dawniej / obecnie)

Dawniej koperciarnia, obecnie zakłady graficzne.

15. W BSIDZT kartę opracował

mgr inż arch. Rafał Szarejko
architekt

22 marzec 1995 r.

16. Uwagi

**ANKIETA DLA POJEDYŃCZEGO OBIEKTU
(ZABYTKU NIERUCHOMEGO LUB RUCHOMEGO)**

1. NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA I ADRES

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

2. NAZWA OBIEKTU ZABYTKOWEGO (lub obiektów, tj. zespołu)

TAPICERNIA

3. DOKŁADNY ADRES ZABYTKU (usytuowanie w przedsiębiorstwie)

ul. Rejtana 7

4. UŻYTKOWANE OBIEKTÓW (właściciel, dzierżawca, użytkownik)

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

5. PODSTAWOWE DANE CHARAKTERYSTYCZNE I STAN OBIEKTU

Tapicernia na planie prostokąta, dwu-kondygnacyjna. Ściany wykonane z cegły na zaprawie cementowej, spoinowane. Stropy betonowe, wylewane. Otwory okienne sklepione odcinkowo. Stolarka okienna stalowa pojedyncza. Całość przekryta więźbą dachową konstrukcji drewnianej, pokryta papą na deskowaniu

Stan techniczny budynku dobry. Wyposażenia o wartościach zabytkowych brak.

Utrzymano tradycyjny program użytkowy - tapicernia.

6. CZAS POWSTANIA

1922

7. NR I DATA REJESTRU ZABYTKÓW

Nr

Brak

☐

8. ISTNIEJĄCA DOKUMENTACJA

☐

9. ZESPÓŁ WYPEŁNIAJĄCY ANKIETĘ

mgr inż. Rafał Szarejko

architekt

26 marzec 1995 r.

ANKIETA ZBIORCZA

1. NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA I ADRES

Opolskie Zakłady Graficzne

45-085

ul. Niedziałkowska 8/12

2. NAZWA OBIEKTU ZABYTKOWEGO (lub obiektów, tj. zespołu)

ZAKŁADY GRAFICZNE

3. WYPOSAŻENIE TECHNICZNE O WARTOŚCI ZABYTKOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH OBIEKTACH (wymienić maszyny, urządzenia, narzędzia, itp.)

W skład zakładów graficznych wchodzi: budynek administracji drukarni, magazynów. Oprócz tego zakład posiada zakład filialny w Opolu na ul. Księdza Popieluszki 76 gdzie znajdują się działy: fotokładu, introligatorni, druk offsetowego i inne pomniejsze.

Drukarnia powstała w 1947 roku przejmując obiekt powstały w latach 30-tych XX wieku byłej koperciarni. Z początku podjęto druk niskonakładowych wydawnictw książkowych. Drukarnia rozwinęła się i kilka lat później zaczęto drukować książki oraz dzienniki. Stan taki trwał do 1970 roku. W latach 70-tych zaczęto zawęzić działalność ograniczając się jedynie do drukowania wydawnictw książkowych, etykiet, druków reklamowych i firmowych.

W związku z zasadniczymi modernizacjami wyposażenia technicznego oddziałów drukarni (lata 70/80-te XX w.) nie zachowano maszyn i urządzeń o wartościach zabytkowych, z wyjątkiem ręcznej prasy śrubowej, pochodzącej z lat 30-tych XX wieku.

4. OGÓLNA OPINIA O WARTOŚCI ZABYTKOWEJ OBIEKTU (OBIEKTÓW) ORAZ ELEMENTÓW WYPOSAŻENIA TECHNICZNEGO

Brak rozwiązań oryginalnych.

Budynki produkcyjny i administracyjny oraz magazynowe drukarni nie prezentują większych wartości zabytkowych. Wszystkie poza bud. dawnej koperciarni powstały po II wojnie światowej.

5. CZAS POWSTANIA

ok. 1930/1947

6. NR I DATA REJESTRU ZABYTKÓW

Zespół i składające się nań obiekty nie znajdują się w rejestrze zabytków

7. POSTULOWANA DOKUMENTACJA I FORMY OCHRONY

Brak.

8. ZESPÓŁ WYPEŁNIAJĄCY ANKIETĘ

mgr inż. arch. Rafał Szarejko

architekt

22 marzec 1995 r.

ANKIETA DLA POJEDYŃCZEGO OBIEKTU (ZABYTKU NIERUCHOMEGO LUB RUCHOMEGO)

1. NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA I ADRES

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

2. NAZWA OBIEKTU ZABYTKOWEGO (lub obiektów, tj. zespołu)

KOTŁOWNIA

3. DOKŁADNY ADRES ZABYTKU (usytuowanie w przedsiębiorstwie)

ul. Rejtana 7

4. UŻYTKOWANE OBIEKTÓW (właściciel, dzierżawca, użytkownik)

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

5. PODSTAWOWE DANE CHARAKTERYSTYCZNE I STAN OBIEKTU

Budynek kotłowni na planie kwadratowym, nie podpiwniczony, dwukondygnacyjny. Całość konstrukcji szkieletowej żelbetowej wypełniono cegłą klinkierową na zaprawie cementowej, spoinowanej. Otwory okienne prostokątne pojedyncze, wykonane ze stali, typu "przemysłowego". Stolarka drzwiowa stalowa. Schody stalowe kręte. Całość przekryta konstrukcją stalową kratową opartą na słupach betonowych. Dodatkowo w połaciach dachowych zostały umieszczone świetliki dachowe, trójkątne. Całość pokryta papą na deskowaniu.

Stan techniczny bud. dobry. W kotłowni funkcjonują 4 kotły parowe wykonane w Gliwicach.

Utrzymano tradycyjne funkcje - kotłownia przemysłowa.

6. CZAS POWSTANIA

1909

7. NR I DATA REJESTRU ZABYTKÓW

Nr

Brak

☐

8. ISTNIEJĄCA DOKUMENTACJA

- operat szacunkowy obiektu

9. ZESPÓŁ WYPEŁNIAJĄCY ANKIETĘ

mgr inż. Rafał Szarejko
architekt

26 marzec 1995 r.

**ANKIETA DLA POJEDYŃCZEGO OBIEKTU
(ZABYTKU NIERUCHOMEGO LUB RUCHOMEGO)**

1. NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA I ADRES

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

2. NAZWA OBIEKTU ZABYTKOWEGO (lub obiektów, tj. zespołu)

KUŹNIA (OBRĘCZARNIA)

3. DOKŁADNY ADRES ZABYTKU (usytuowanie w przedsiębiorstwie)

ul. Rejtana 7.

4. UŻYTKOWANE OBIEKTÓW (właściciel, dzierżawca, użytkownik)

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

5. PODSTAWOWE DANE CHARAKTERYSTYCZNE I STAN OBIEKTU

Budynek na planie prostokątnym z licznymi przybudówkami (narzędziownia, odlewnia) dobudowanymi w późniejszym okresie rozwoju zakładu. Budynek nie podpiwniczony. Ściany wykonane z cegły klinkierowej na zaprawie cem.-wap., spoinowane. Otwory okienne sklepione. Stolarka metalowa pojedyncza o drobnych podziałach tzw. "przemysłowa". Całość przekryta konstrukcją kratową stalową, opartą na słupach stalowych. Całość obiektu dodatkowo doświetlono świetlikami polaciowymi konstrukcji stalowej przeszklonymi szkłem zbrojonym. Dach kryty papą na deskowaniu.

Stan techniczny bud. produkcyjnego dobry.

W hali kuźni utrzymano młoty kuzienne oraz spawarkę elektrodową o wartościach zabytkowych.

Tradycyjny program kontynuowany - kuźnia.

6. CZAS POWSTANIA

1909

7. NR I DATA REJESTRU ZABYTKÓW

Nr

Brak

8. ISTNIEJĄCA DOKUMENTACJA

☐

8. ISTNIEJĄCA DOKUMENTACJA

☐

9. ZESPÓŁ WYPEŁNIAJĄCY ANKIETĘ

mgr inż. Rafał Szarejko
architekt
26 marzec 1995 r.

**ANKIETA DLA POJEDYŃCZEGO OBIEKTU
(ZABYTKU NIERUCHOMEGO LUB RUCHOMEGO)**

1. NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA I ADRES

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

2. NAZWA OBIEKTU ZABYTKOWEGO (lub obiektów, tj. zespołu)

WODOCIĄGOWA WIEŻA CIŚNIEŃ

3. DOKŁADNY ADRES ZABYTKU (usytuowanie w przedsiębiorstwie)

ul. Rejtana 7

4. UŻYTKOWANE OBIEKTÓW (właściciel, dzierżawca, użytkownik)

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

5. PODSTAWOWE DANE CHARAKTERYSTYCZNE I STAN OBIEKTU

Wieża wodna typu "grzybka". Trzon murowany z cegły, zbieżny ku górze, na planie koła. Elewacje ceglane, spoinowane. Detal architektoniczny - historyzm. Głowica mocno nadwieszona nad trzonem, cylindryczna. Ściany osłonowe zbiornika w konstrukcji stalowej, szkieletowej, wypełnionej betonem na siatce Rabitza. Zbiornik nitowany typu Intze. Głowica przykryta dachem w konstrukcji szkieletowej, wypełnionej betonem na siatce Rabitza, z zewnątrz papa. W szczycie wywietrznik, przykryty daszkiem stożkowym.

Stan techniczny obiektu dobry. Wyposażenia o wartościach zabytkowych brak.

Utrzymano tradycyjny program użytkowy - wieża ciśnień wodociągu kolejowego.

6. CZAS POWSTANIA

1908

7. NR I DATA REJESTRU ZABYTKÓW

Nr

Brak

8. ISTNIEJĄCA DOKUMENTACJA

S. Januszewski, Kolejowe wieże wodne woj. opolskiego, w: Sprawozdania BSiDZT S. Januszewski, nr 1, Wrocław 1991, mnps. - opracowano na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu; także: tenże, Karta ewidencyjna wieży..

9. ZESPÓŁ WYPEŁNIAJĄCY ANKIETĘ

mgr inż. Rafał Szarejko
architekt
26 marzec 1995 r.

ANKIETA ZBIORCZA

1. NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA I ADRES

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

2. NAZWA OBIEKTU ZABYTKOWEGO (lub obiektów, tj. zespołu)

ZAKŁADY NAPRAWCZE TABORU KOLEJOWEGO.

3. WYPOSAŻENIE TECHNICZNE O WARTOŚCI ZABYTKOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH OBIEKTACH (wymienić maszyny, urządzenia, narzędzia, itp.)

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" w Opolu założono około 1909 roku. Zadaniem zakładu od początku była naprawa i konserwacja wagonów kolejowych oraz lokomotyw parowych. Przed wojną zakład składał się z około 10 obiektów, w tym min. z hali remontowej, kotłowni, magazynów, kuźni, wieży wodnej i budynku administracyjnego.

Po wojnie zakład przechodził liczne modernizacje jednak układ całego zespołu nie został rozbity i zachowano jego pierwotny kształt. Jedynie od stron pld.-zach. i pld.-wsch. zostały dobudowane obiekty szkoły zawodowej, garaży, boisko sportowe i nowa hala remontowa.

W kotłowni utrzymano do dzisiaj cztery kotły parowe wykonane na początku wieku w Gliwicach, w kuźni natomiast zachowano elektryczną maszynę elektrodową do spawania i kilka elektrycznych młotów kuziennych.

4. OGÓLNA OPINIA O WARTOŚCI ZABYTKOWEJ OBIEKTU (OBIEKTÓW) ORAZ ELEMENTÓW WYPOSAŻENIA TECHNICZNEGO

Standardowe rozwiązania hal produkcyjnych - architektura w duchu historyzmu.

Do najbardziej charakterystycznych obiektów pod względem historyczno - technicznym i architektonicznym należą: hala główna remontowa, kuźnia, kotłownia, magazyn tekstylny, wieża wodna, tapicernia i budynek transportu.

Posiadają one wartości zabytkowe i historyczne.

Stan techniczny obiektów jest dobry.

5. CZAS POWSTANIA

ok. 1909

6. NR I DATA REJESTRU ZABYTKÓW

Zespół i składające się nań obiekty nie znajdują się w rejestrze zabytków

7. POSTULOWANA DOKUMENTACJA I FORMY OCHRONY

Opracowanie kart ewidencyjnych i ochrona prawna wybranych, charakterystycznych obiektów.

8. ZESPÓŁ WYPEŁNIAJĄCY ANKIETĘ

mgr inż arch. Rafał Szarejko
architekt
26 marzec 1995 r.

**ANKIETA DLA POJEDYŃCZEGO OBIEKTU
(ZABYTKU NIERUCHOMEGO LUB RUCHOMEGO)**

1. NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA I ADRES

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole, ul. Rejtana 7

2. NAZWA OBIEKTU ZABYTKOWEGO (lub obiektów, tj. zespołu)

BUD. ADMINISTRACYJNY I MAGAZYN

3. DOKŁADNY ADRES ZABYTKU (usytuowanie w przedsiębiorstwie)

ul. Rejtana 7

4. UŻYTKOWANE OBIEKTÓW (właściciel, dzierżawca, użytkownik)

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole, ul. Rejtana 7

5. PODSTAWOWE DANE CHARAKTERYSTYCZNE I STAN OBIEKTU

Budynek posadowiony na planie prostokątnym, wielokondygnacyjny, podpiwniczony. Konstrukcja szkieletowa, żelbetowa, wypełniona cegłą klinkierową na zaprawie cementowej. Otwory okienne prostokątne. Stolarka drewniana typu skrzynkowego. Dach konstrukcji drewnianej, dwuspadowy, kryty dachówką. Stropy masywne, wylewane. Schody drewniane i betonowe.

Stan techniczny budynku dobry. Wyposażenia o wartościach zabytkowych brak.

Utrzymano tradycyjne funkcje - administracja działu transportu i magazyn.

6. CZAS POWSTANIA

1909

7. NR I DATA REJESTRU ZABYTKÓW

Nr

Brak

☐

8. ISTNIEJĄCA DOKUMENTACJA

- ekspertyza techniczna bud. magazynu, w ZNTK
- operat szacunkowy obiektu

9. ZESPÓŁ WYPEŁNIAJĄCY ANKIETĘ

mgr inż. Rafał Szarejko
architekt
26 marzec 1995 r.

**ANKIETA DLA POJEDYŃCZEGO OBIEKTU
(ZABYTKU NIERUCHOMEGO LUB RUCHOMEGO)**

1. NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA I ADRES

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

2. NAZWA OBIEKTU ZABYTKOWEGO (lub obiektów, tj. zespołu)

HALA REMONTOWA TABORU

3. DOKŁADNY ADRES ZABYTKU (usytuowanie w przedsiębiorstwie)

ul. Rejtana 7

4. UŻYTKOWANE OBIEKTÓW (właściciel, dzierżawca, użytkownik)

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

5. PODSTAWOWE DANE CHARAKTERYSTYCZNE I STAN OBIEKTU

Hala składa się w planie z ośmiu prostokątów stykających się z sobą - hal remontowych. Obiekt był budowany w okresie od 1909-1919 roku. Ściany wykonano jako murowane z cegły ceramicznej, licowane cegłą klinkierową, na zaprawie cementowej, spoinowane. Otwory okienne sklepione. Stolarka okienna i drzwiowa pojedyncza, typu przemysłowego, metalowa. Całość przekryta dachem o konstrukcji kratowej, stalowej, nitowanej, opartej na słupach stalowych, kratowych. Całość doświetlono świetlikami połaciowymi, przeszklonych szkłem zbrojonym. Dach pokryty papą na deskowaniu.

Stan techniczny budynku dobry. Wyposażenia o wartościach zabytkowych brak.

Dawniej i obecnie hala napraw wagonów

6. CZAS POWSTANIA

1909-1919

7. NR I DATA REJESTRU ZABYTKÓW

Nr

Brak

☐

8. ISTNIEJĄCA DOKUMENTACJA

-operat szacunkowy obiektu

9. ZESPÓŁ WYPEŁNIAJĄCY ANKIETĘ

mgr inż. Rafał Szarejko

architekt

26 marzec 1995 r.

**ANKIETA DLA POJEDYŃCZEGO OBIEKTU
(ZABYTKU NIERUCHOMEGO LUB RUCHOMEGO)**

1. NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA I ADRES

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

2. NAZWA OBIEKTU ZABYTKOWEGO (lub obiektów, tj. zespołu)

MAGAZYN TEKSTYLNÝ

3. DOKŁADNY ADRES ZABYTKU (usytuowanie w przedsiębiorstwie)

ul. Rejtana 7

4. UŻYTKOWANE OBIEKTÓW (właściciel, dzierżawca, użytkownik)

Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "OPOLE" S.A.
45-332 Opole ul. Rejtana 7

5. PODSTAWOWE DANE CHARAKTERYSTYCZNE I STAN OBIEKTU

Magazyn tekstylny na planie prostokąta, dwukondygnacyjny, w całości podpiwniczony. Ściany wykonane z cegły na zaprawie cementowej, spoinowane. Stropy betonowe, wylewane. Otwory okienne sklepione odcinkowo. Stolarka okienna stalowa pojedyncza. Całość przekryta więźbą dachową konstrukcji drewnianej, pokrytą papą na deskowaniu

Stan techniczny budynku dobry. Wyposażenia o wartościach zabytkowych brak.

Utrzymano tradycyjne funkcje budynku - magazyn.

6. CZAS POWSTANIA

1914

7. NR I DATA REJESTRU ZABYTKÓW

Nr

Brak

☐

8. ISTNIEJĄCA DOKUMENTACJA

☐

9. ZESPÓŁ WYPEŁNIAJĄCY ANKIETĘ

mgr inż. Rafał Szarejko
architekt
26 marzec 1995 r.